

**Léonie
Sonnings
Musikpris
2019**

**Hans
Abrahamsen**

A black and white close-up portrait of Hans Abrahamsen. He has short, slightly messy hair and is looking directly at the camera with a neutral expression. The lighting is dramatic, highlighting the texture of his skin and hair.

Hans Abrahamsen modtager Léonie Sonnings Musikpris 2019

Onsdag 24. april 2019 kl. 20.00

Det Kgl. Bibliotek, Dronningesalen

Sinfonietta-aften*

(side 10-19)

Torsdag 25. april 2019 kl. 19.30

Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Konservatoriets Koncertsal

Kammermusikaften

(side 20-24)

Fredag 26. april 2019 kl. 19.30

DR Koncerthuset

Festkoncert:

Léonie Sonnings Musikpris 2019*

(side 26-35)

Søndag 28. april 2019 kl. 19.30

Musikhuset Aarhus, lille sal

Hans A til folket!

Kammermusik og arrangementer*

(side 36-41)

** koncerten transmitteres eller optages af DR*

Léonie Sonnings Musikfond

Esben Tange, *formand, redaktør og koncertvært i DR P2*

Bertel Krarup, *næstformand, rektor for Det Kgl. Danske Musikkonservatorium*

Torsten Hoffmeyer, *jurist*

Michael Schönwandt, *chefdirigent for Opéra et Orchestre National de Montpellier, Frankrig*

Katrine Ganer Skaug, *chef for Esbjerg Ensemble*

Sekretariat: Horten Advokatpartnerselskab

Jim Øksnebjerg, *administrator*

Bente Legart, *sekretær*

Et musikalsk kosmos

At Léonie Sonnings Musikpris 2019 går til Hans Abrahamsen er ikke blot en god anledning til at fejre personen Hans Abrahamsen, men naturligvis også til at lytte til hans musik. Og jo mere desto bedre.

For Hans Abrahamsens lange række af værker komponeret over et halvt århundrede er ikke blot en stribe enkeltstående stykker. De udgør et hele, hvor hver komposition ofte bygger på en kim, der er til stede i egne tidligere værker.

Et godt eksempel er *Left, alone* for klaver (venstre hånd) og orkester fra 2014-15, der bliver spillet ved priskoncerten, og hvor Hans Abrahamsen med en fortryllet detaljerig musik griber tilbage til et ungdomsværk for horn og klaver.

At få indblik i det kosmos som Hans Abrahamsens samlede oeuvre udgør, er en gave enhver musikelsker bør unde sig selv. Igennem de enkelte værker viser der sig en større sammenhæng og en uendelig skønhed, der giver mulighed for at blive væk og finde sig selv igen.

Derfor er det meget glædeligt, at en række førende danske og internationale solister, ensembler og institutioner har haft lyst til at tage del i denne Hans Abrahamsen-minifestival. Og med transmissioner af de fleste af koncerterne i DR P2 kan alle følge med over det ganske land. Kig blot på de følgende sider.

Velkommen og god fornøjelse!

*På vegne af alle medvirkende og
Léonie Sonnings Musikfond
Esben Tange*

Léonie Sonnings Musikpris og komponisterne

Da Léonie Sonning i 1959 besluttede, at den første Léonie Sonnings Musikpris skulle gå til Igor Stravinskij, blev den nye musiks komponister en central del af musikprisens DNA – lige fra begyndelsen. Og i sin pristale slog komponist og konservatorierektor Knudåge Riisager fast, at målet med den nye pris var det absolut højeste:

“De Hr. Igor Stravinskij... repræsenterer personificeringen af den musikalske verdens top. For lige som Albert Einstein med sin fortolkning af det univers, der omgiver os, var i stand til at ændre vores billede af verden, så det aldrig blev det samme igen, sådan har De, Hr. Stravinskij, gennem Deres livsværk været i stand til at ændre musikkens verden i Deres tid.”

Under priskoncerten med Det Kgl. Kapel i Tivolis Koncertsal, hvor Stravinskij selv dirigerede sin musik til balletten *Ildfuglen*, tog den 77-årige Stravinskij ordet: “Jeg er dybt rørt over denne æresbevisning... Fra bunden af mit hjerte siger jeg: Tak!” Og i forbindelse med en festmiddag på Christiansborg blev der arrangeret et kaffeselskab, hvor en række danske komponister – blandt andre den 27-årige Per Nørgård – mødte Stravinskij og hørte ham fortælle om sit syn på musikalske spørgsmål.

Dermed var recepten skabt for en form, hvor musikprismodtageren ikke blot deltager i priskoncerten, men også kommer i nærkontakt med det danske musikmiljø. Hvad enten det så er i form af et kaffeselskab, en masterclass eller ved at deltage i andre koncerter med danske musikere. Og selv om musik jo ikke er en olympisk disciplin, hvor den bedste musik eller den bedste komponist kan kåres efter målbare kriterier, så er det ikke desto mindre fortsat Sonnings Musikfonds opgave at vælge verdens fremmeste kunstnere, både når det drejer sig om komponister og udøvende musikere.

Derfor er der naturligvis til stadighed diskussion af, hvorvidt en komponist er værdig til at modtage musikprisen. F.eks. satte Jens Brincker i B.T. i 1967 spørgsmålsteget ved, om den 55-årige Lutosławski var en værdig modtager: “Initiativet forekommer mildt sagt modigt, måske endda forhastet...” Den daværende bestyrelse havde også måttet bruge en del energi på at overtale Fru Sonning til, at det nu var på tide at vælge en prismodtager, som ikke var blandt musikkens verdensstjerner. Efter priskoncerten var der dog stor begejstring for Lutosławskis musik. I Politiken skrev Robert Naur, at Lutosławski med sine toner havde “ført et bevis for, at Apollons arv lader sig forvalte med tekniske virkemidler af vor tid.”

Igor Stravinskij efter priskonzerten i 1959. Ved siden af til højre ses Knudåge Riisager og Léonie Sonning.

Valget af Lutosławski var vigtigt, for dermed blev der skabt præcedens for også at vælge kunstnere, som ikke i forvejen er kendte i en større dansk offentlighed. Det samme var tilfældet med György Kurtág, Kaija Saariaho og Thomas Adès – og i alle tre tilfælde har tildelingerne af Sonnings Musikpris ført til, at deres musik er kommet til at spille en større rolle i Danmark. For eksempel har Thomas Adès fået opført operaerne *Powder her Face* og *The Exterminating Angel* på Det Kgl. Teater, efter at Adès som den seneste komponist

fik musikprisen ved en koncert med DR SymfoniOrkestret, hvor scenen i DR Koncerthuset var besat til sidste kvadratmeter med et historisk højt antal slagtøjsinstrumenter.

Den mest omfattende eksponering af en komponist var i 1973, hvor den aldrende Dmitrij Sjostakovitj opholdt sig næsten en måned i Danmark, for blandt andet at deltage i prøver på sin opera *Lady Macbeth*. Næsten samme omfang havde fejringen af Olivier Messiaen i 1977 og György Ligeti i

1990, hvor prisen blev uddelt ved Numus Festivalen i Århus. Og i et par tilfælde har komponister skrevet helt ny musik til deres priskoncerter. I 2003 blev György Kurtágs *Concertante* for violin, bratsch og orkester uropført, og i 2008 Arvo Pärts *These Words...* for strygeorkester og slagtøj.

Med Hans Abrahamsen som pris-modtager i år går Léonie Sonnings Musikpris for anden gang til en dansk komponist, efter at Per Nørgård i 1996 modtog prisen med blandt andet at sige:

”Inden i mig rejser sig så hovedet på den lille berygtede danske biperson, der forsagt hvisker: ...tror I ikke, I har fået forkert adresse? Mon ikke man skulle længere sydpå? Herre Gud, den første modtager var Stravinskij, hvad tænker I på?”

Det viste sig – og har siden vist sig – at Per Nørgård var den helt rigtige prismodtager, og det til trods for at Danmark er et lille land lidt på afstand af musikkens metropoler. For tonerne fra musikkens top er uforudsigelige og bliver til stadighed skrevet på ny. Og netop nu på den mest forunderlige måde af Hans Abrahamsen. Det er der al mulig grund til at sætte pris på.

Esben Tange
*Formand for Léonie Sonnings
Musikfonds bestyrelse*

Komponister, der har modtaget Léonie Sonnings Musikpris:

Igor Stravinskij (1959)
Witold Lutosławski (1967)
Benjamin Britten (1968)
Dmitrij Sjostakovitj (1973)
Olivier Messiaen (1977)
Pierre Boulez (1985)
György Ligeti (1990)
Per Nørgård (1996)
Sofia Gubaidulina (1999)
György Kurtág (2003)
Arvo Pärt (2008)
Kaija Saariaho (2011)
Thomas Adès (2015)
Hans Abrahamsen (2019)

For yderligere oplysninger:

www.sonningmusik.dk

Bog af Steen Frederiksen:
Pris på musikken

“Jeg opdager hele tiden nye ting”

– **Hans Abrahamsen i samtale med musikjournalist Jens Cornelius**

I år, hvor du får Sonnings Musikpris, er det 50 år siden, du for første gang fik opført et stykke?

“Ja – det har jeg selv tænkt på. Da jeg startede på konservatoriet i 1969 med horn som hovedfag, kom jeg ind i et meget kreativt miljø. Studiekredsen for Ny Musik arrangerede koncerter med musik skrevet af de studerende, og til den allerførste koncert i oktober 1969 fik jeg opført stykket *Oktober*. Det var for klaver, kun venstre hånd, og med obligat horn, som jeg spillede ned i flygelstrengene, så de resonerede.

Der er i øvrigt en sektion fra det stykke, der indgår i min klaverkoncert for venstre hånd, *Left, alone*, fra 2014.”

Opfattede du dig dengang som hornist eller komponist?

“Både og... En slags alternativ hornist... en alternativ komponist.”

(tænkepause).

“Jeg var nok mest komponist.”

Men du har jo faktisk ikke papir på, at du er komponist!

“Da jeg kom ind på konservatoriet som 16-årig, havde jeg ikke overvejet at studere komposition. Jeg holdt meget

af at spille horn. Men dengang var der mulighed for at få tillægsfag, og i 1970 fik jeg Niels Viggo Bentzon i komposition. Han var ikke ret systematisk, men meget inspirerende og opmuntrende for sådan en som mig. I efteråret 1970 sagde han, at nu skulle jeg lave et orkesterstykke, og det lavede jeg så i efterårsferien. Det hed *Skum*.

I efteråret 1971 blev jeg overflyttet til konservatoriet i Aarhus, hvor jeg havde komposition som tillægsfag i et halvt år hos Pelle Gudmundsen-Holmgreen. Det var vældig godt. Da gik det op for mig, at jeg nok mest var komponist og ikke skulle spille så meget horn. Så jeg stoppede på konservatoriet, og i 1972 flyttede jeg tilbage til København.”

Du havde en politisk periode i begyndelsen af 1970'erne?

“I København oplevede jeg en kort overgang at være en politiseret, hippieagtig komponist. Det lå virkelig i tiden. Jeg skrev *Slumsange* og orkesterstykket *EEC-sats*, som var en modsætning til den komplekse modernisme i Centraleuropa. Musikken som et billede på det gennemskuelige samfund – Danmark overfor EU.

Men gennem et års tid mødtes jeg regelmæssigt med Per Nørgård privat, og i 1973 genfandt jeg æstetikken og også den europæiske modernisme. Jeg

begyndte at forholde mig til musikken af bl.a. Ligeti, Boulez, Xenakis og indtog det i min stil. Senere læste jeg Herbert Marcuses bog *Den æstetiske dimension*, hvor han tager kunsten i forsvar. Det at lave kunst i sig selv er også meningsfuldt!

Jeg var meget lykkelig, indtil jeg var i slutningen af 20'erne. I 1980'erne blev min musik mere og mere kompleks frem til *Lied in Fall* fra 1987, der er et meget kompliceret stykke.

Og så er det, at pausen kommer.”

Man har talt og skrevet meget om det følgende tiår, hvor du ikke komponerede nye værker. Men måske fylder den lange pause ikke så meget i det store billede?

”Det var jo i virkeligheden meget meningsfulde år. Sådant en pause er med til at strukturere tiden. Der bliver et før og et efter, bogstaveligt talt. Jeg havde flere bestillingsopgaver, men manglede teknikken, værktøjet, til at lave den musik, jeg ville. Jeg var stivnet. De første år i den periode var jeg også rodet ind i at arrangere koncerter med ny musik, og jeg blev træt af den rolle. Så jeg trak mig ud af det hele – og havde måske i virkeligheden brug for at være eremit.

I stedet begyndte jeg at omarbejde mine egne ting, og jeg kunne sætte mig med nodepapiret og have en dialog med andres musik. Nogle gange

blev det til arrangementer, andre gange til analyser.

Det var først, da jeg i 1998 gav totalt slip og sagde til mig selv, at jeg var holdt op med at komponere, at jeg lige pludselig kom i gang igen.”

Du har skrevet flere værker og længere værker siden da?

”Siden pausen føler jeg mig meget frygtløs som komponist. Mit mod er bedre! Jeg er blevet teknisk bedre til at komponere og håber da, at jeg vil fortsætte med at blive det. I dag synes jeg, at jeg er i stand til at skrive musik, der er meget enkel og nøgen, men samtidig på et andet plan meget kompleks.

Jeg opdager hele tiden nye ting. Eller måske vil jeg hellere sige det sådan, at jeg opfinder nye ting ud af det, jeg har. For tiden sidder jeg og skriver på en hornkoncert.”

HANS ABRAHAMSEN

- Født 1952
- Har studeret horn, musikteori og musikhistorie
- Private kompositionsstudier hos bl.a. Per Nørgård og György Ligeti
- Er den 5. dansker, der modtager Léonie Sonnings Musikpris
- Har bl.a. modtaget Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderspris, Edition Wilhelm Hansens komponistpris og Statens Kunstfonds livsvarige ydelse
- Værket let me tell you har indbragt ham både Nordisk Råds Musikpris og Grawemeyer Award for Music Composition
- Og for indspilningen af samme: bl.a. en Gramophone Award, Diapason d'Or 2016 og DR P2-prisen 'Årets album'
- Hans første opera, Snedronningen, får premiere på Det Kgl. Teater i oktober 2019

Sinfonietta-aften

Onsdag 24. april 2019 kl. 20.00 – Det Kgl. Bibliotek, Dronningesalen

Athelas Sinfonietta

Hélène Navasse, *fløjte*
Birgitte Lindum, *obo*
Anna Klett, *klarinet*
Viktor Wennesz, *klarinet*
Signe Haugland, *fagot*
Thomas Ekman, *horn*
Laszlo Molnar, *trompet*
Andras Spang Olsen, *trombone*
Mathias Friis-Hansen, *slagtøj*
David Hildebrandt, *slagtøj*

Jacob Weber, *slagtøj*
Maria Boelskov Sørensen, *harpe*
Kristoffer Hyldig, *orgel, klaver,*
celeste, harmonium
Jesper Sivebæk, *guitar*
Anne Søe, *violin*
Idinna Lützhøft, *violin*
Mina Fred, *bratsch*
Adam Stadnicki, *cello*
Meherban Gillet, *kontrabas*

Thomas Søndergård

Dirigent

Barbara Hannigan

Sopran

Manuel Esperilla

Klaver

ensemble recherche

Martin Fahlenbock, *fløjte*
Shizuyo Oka, *klarinet*
Eduardo Olloqui, *obo*
Melise Mellinger, *violin*
Barbara Maurer, *bratsch*

Åsa Åkerberg, *cello*
Christian Dierstein, *slagtøj*
Klaus Steffes-Holländer, *klaver*
Jean-Pierre Collot, *klaver*

Koncerten sendes
direkte i P2 Koncerten

Koncerten er støttet af
Léonie Sonnings Musikfond

Program

Winternacht (1976-78/1987)

- I – Winternacht – to G. Trakl
- II – Drei Welten – to M.C. Escher
- III – Septet – to I. Stravinsky
- IV – Im Frühling – to G. Trakl

🕒 ca. 14'

Märchenbilder (1984)

- I – Allegro con movimento
- II – Andante alla Marcia
- III – Scherzo prestissimo, sempre molto energico

🕒 ca. 14'

Transskription for kammerensemble (1999-2002) af Arnold Schönberg: Lieder, opus 2

- I – Erwartung
- II – Schenk mir deinen goldenen Kamm
- III – Erhebung
- IV – Waldsonne

🕒 ca. 12'

Koncert for klaver og orkester (1999-2000)

- I – Allegro Volante e nervoso
- II – Adagio innocente e semplice
- III – Tempo de grande gioia
- IV – Fluente ma tranquillo

🕒 ca. 15'

Pause (30') ca. kl. 21.15

(fortsættes på næste side)

Program (fortsat)

Schnee, 10 kanoner for 9 instrumenter (2006-2008)

Canon 1a. Ruhig aber beweglich

Canon 1b. Fast immer zart und still

Canon 2a. Lustig spielend, aber nicht zu lustig, immer ein bißchen melancholisch

Intermezzo 1

Canon 2b. Lustig spielend, aber nicht zu lustig, immer ein bißchen melancholisch

Canon 3a. Sehr langsam, schleppend und mit Trübsinn (im Tempo des "Tai Chi")

Canon 3b. Sehr langsam, schleppend und mit Trübsinn (im Tempo des "Tai Chi")

Intermezzo 2

Canon 4a (minore) (Hommage à WAM). Stürmisch, unruhig und nervös
(Deutscher Tanz)

Canon 4b (maggiore) (Hommage à WAM). Sehr stürmisch, unruhig und nervös

Intermezzo 3

Canon 5a (rectus). Einfach und kindlich

Canon 5b (inversus). Einfach und kindlich

🕒 ca. 60'

Lysdesign og billedprojektioner:

Per Morten Abrahamsen, *idé/koncept*

Mathias Hersland, *video/lys*

Martin Luckmann, *mekanik/teknik*

DET KGL. BIBLIOTEK, KULTURAFDELINGEN

Jesper Egelund, *produktionsplanlægning
og produktion*

Camille Roth, *produktion og afvikling*

Frederikke Nymann, *afvikling*

Søren Jacobsen, *teknik*

ATHELAS SINFONIETTA

Jesper Lützhøft, *kunstnerisk leder*

Mads Eske Brammer, *administrator
& producent*

Andreas Holm, *SmartCrew, afvikling*

Medvirkende

Thomas Søndergård

Thomas Søndergård er chefdirigent for Det Skotske Nationalorkester. Han er født i 1969 i Holstebro og var oprindeligt paukist i Det Kongelige Kapel. I dag har han en verdenskarriere som dirigent og har optrådt med bl.a. London Filharmonikerne, Concertgebouw Orkestret, Chicago Symfoniorkester og dirigeret opera på de store scener i Berlin og München.

Manuel Esperilla

Den spanske pianist Manuel Esperilla er født i 1976, uddannet i Madrid og København. Han har en stærk interesse for ny musik og dannede i Spanien ensemblet In Evidenza. I dag er han Athelas Sinfoniettas faste pianist, og han spiller også sammen med andre danske ensembler for ny musik, f.eks. Scenatet og Ekkozone.

Barbara Hannigan

Den canadiske sopran Barbara Hannigan er en virtuos stemmekunstner, som de seneste år også har taget fat på en karriere som dirigent. Hun er født i 1971 og uddannet i Canada. Hun vil nødig stemples som 'ny musik-specialist', men har dog uropført over 100 nye værker. I 2013 skabte hun sensation med Hans Abrahamsens sangcyklus *let me tell you*, som er skrevet specielt til hende, og som hun uropførte med Berliner Filharmonikerne. Hendes indspilning af værket vandt i 2016 en Gramophone Award. Barbara Hannigans fremtidsplan er at dele tiden mellem sang og dirigent ca. 50/50. Til sommer tiltræder hun som 1. gæstedirigent for Göteborg Symfoniorkester. Det danske publikum kan se frem til at høre hende igen til næste år, for hun er valgt som næste modtager af Léonie Sonnings Musikpris. Ved priskoncerten 23. april 2020 er hun både solist og dirigent for DR SymfoniOrkestret.

Athelas Sinfonietta

Siden grundlæggelsen i 1990 har Athelas Sinfonietta været Danmarks førende specialensemble for ny instrumentalmusik. Gennem årene har ensemblet spillet over 600 uropførelser og en lang række andre samtidsværker, skrevet af både danske og udenlandske komponister. Athelas Sinfonietta medvirker ofte i nye musikdramatiske forestillinger og turnerer til udenlandske festivaler, så sent som for 14 dage siden i Cairo. Ensemblet har lavet mange indspilninger, de nyeste er med musik af Ole Buck, Pelle Gudmundsen-Holmgreen og Rune Glerup.

ensemble recherche

Det tyske ensemble recherche er et af verdens førende indenfor ny kompositionsmusik. Ensemblet har eksisteret siden 1985 og har gennem årene uropført og bestilt hundredvis af nye værker. Besætningen er et solistensemble på ni internationale musikere, der i tæt samarbejde med de involverede komponister udforsker mulighederne i vor tids musik. Hans Abrahamsen har tilegnet *Schnee* til ensemble recherche, der uropførte værket og også har indspillet det. Ensemblet har base i den sydtyske by Freiburg, men optræder og turnerer i hele verden.

Et enkelt øjeblik strakt ud

Hans Abrahamsens værker udgør i sjældnen grad et 'livsværk', fordi mange af stykkerne er tæt relaterede. *Winternacht* (1976-78) har f.eks. en overordnet form, der minder om *Walden* (1978), hvor de fire satser gradvist bliver kortere, og stykket har også et fællesskab med de mange andre sne- og vinterværker af Hans Abrahamsen.

Titlen *Winternacht* stammer fra den østrigske digter Georg Trakl, der begik selvmord under 1. Verdenskrig. De to ydersatser er tilegnet ham, mens 3. sats er tilegnet Stravinskij og 2. sats den schweiziske billedkunstner M.C. Escher, kendt for sine illusionsmotiver, der kan opleves i flere perspektiver eller lag samtidigt. *Winternacht* er komponeret for syv instrumenter, der udgør et gennemsigtigt miniorkester. I den lilleverden udfolder Abrahamsen brillante klange, poetiske visioner og stramme kompositoriske forløb. *Winternacht* spilles her i 1987-versionen, lavet til Elsinore Players.

Märchenbilder er en værktitel, der peger direkte ind i den tyske romantiks underbevidste verden, hvor fantasi og virkelighed smelter sammen. Det er ikke illustrerende 'eventyrbilleder', men hvad Hans Abrahamsen har kaldt "en musik, som i sig selv er billeder af musik".

Stykket er for 14 musikere, dvs. dobbelt så stort et ensemble som *Winternacht* og med en større kompleksitet. Musikken er yderst virtuost orkestreret og samtidig meget stramt organiseret. Værket har seks afsnit, der er fordelt i tre satser efter mønstret 3+2+1. Der foregår altså en indsnævring, men samtidig en udvidelse, fordi de enkelte stykkers varighed bliver længere og længere. Overalt er *Winternacht* fuld af den slags modsatrettede bevægelser, der er meget tydelige i f.eks. anden del af 2. sats. Den går uden ophold videre til de utallige lagdelinger i 3. sats, der rummer så meget energi, at musikken til slut nærmest letter.

Hans Abrahamsens *Klaverkoncert* markerer et skel i hans produktion. Den var det første store værk, han skrev efter sin ti år lange kompositionspause. Koncerten blev skrevet til hans hustru, pianisten Anne Marie Abildskov.

"Da jeg i 1999 begyndte på min *Klaverkoncert*, vidste jeg ikke, hvad det skulle ende med. Det var en helt ny situation, for det er ellers meget vigtigt for mig, at storstrukturen er klar fra begyndelsen", fortæller Hans Abrahamsen. Han startede arbejdet med at genopstå sine *10 Studier for klaver* og *Märchenbilder*, hvis materiale blev udviklet til nye tidsfornemmelser og dybder. En musikalsk reinkarnation,

der også overraskede komponisten selv. F.eks. blev det 3. studie grundlag for koncertens 1. sats, men musikken kører dramatisk af sporet, så satsen kort efter sin begyndelse fuldstændig stivner.

På samme måde er Hans Abrahamsen ofte i dialog med anden musik end sin egen. Schönbergs senromantiske *Fire lieder* fra 1899 transskriberede han i 1999. I aften opføres de for første gang i Danmark. Schönbergs klaverledsagelse er her instrumenteret på meget uventet vis med bl.a. celeste og harmonium.

De senere år har Hans Abrahamsen fået stor opmærksomhed for sit værk *Schnee* fra 2008. Det har nærmest kultstatus og er da også et ganske specielt stykke musik, måske Abrahamsens mest radikale værk overhovedet. *Schnee* bygger på kanonteknik, og grundtanken i den første kanon (1a) er, at de to fraser gradvist kommer tættere på hinanden, indtil de har forskubbet sig så meget,

at kanonens 'spørgsmål' og dets 'svar' har byttet plads. I den efterfølgende variant (1b) hører man den samme musik fordelt i mange flere forskellige lag.

Der er i alt fem kanon-par i værket, der indadvendt fordyber sig i undersøgelser af idéen fra det første stykke. Dertil kommer tre pulsløse mellemspil, hvor der opstår interferens, fordi nogle af instrumenterne stemmes en smule ned. Men mest påfaldende er musikkens esoteriske tysthed. Selv de mindste hvislelyde har betydning i dette enrum af hvide farvetoner, hvor tiden går både forlæns og baglæns.

Schnee er Abrahamsens hidtil længste værk (det varer en time) og samtidig et af hans mest minimalistiske. "Selv om et stykke er langt, kan det stadig godt være kortfattet", forklarer Hans Abrahamsen. "I *Schnee* er et enkelt øjeblik strakt så langt ud, som det overhovedet kan bære. På et tidspunkt kan musikken forsvinde. Der er bare et pust tilbage."

Schönberg: Lieder, opus 2

Erwartung

Tekst: Richard Fedor Leopold Dehmel

*Aus dem meergrünen Teiche
neben der roten Villa
unter der toten Eiche
scheint der Mond.*

*Wo ihr dunkles Abbild
durch das Wasser greift,
steht ein Mann und streift
einen Ring von seiner Hand.*

*Drei Opale blinken;
durch die bleichen Steine
schwimmen rot und grüne
Funken und versinken.*

*Und er küßt sie, und
seine Augen leuchten
wie der meergrüne Grund:
Ein Fenster tut sich auf.*

*Aus der roten Villa
neben der toten Eiche
winkt ihm eine bleiche
Frauenhand.*

Forventning

Oversættelse: Magna Blanke

På den søgrønne dam
ved siden af den røde villa
under det døde egetræ
ses månens skin.

Der hvor egens mørke billede
rammer vandet,
står en mand og tager en ring
af sin finger.

Tre opaler glimter;
gennem de blege sten
svømmer røde og grønne gnister,
som forsvinder.

Og han kysser dem,
og hans øjne skinner
som den søgrønne dam:
Et vindue åbnes.

Fra den røde villa
ved siden af det døde egetræ
vinker en bleg
kvindehånd til ham.

**Schenk mir deinen goldnen Kamm
(Jesus bettelt)**

Tekst: Richard Fedor Leopold Dehmel

*Schenk mir deinen goldnen Kamm;
jeder Morgen soll dich mahnen,
daß du mir die Haare küßttest.*

*Schenk mir deinen seidnen Schwamm;
jeden Abend will ich ahnen,
wem du dich im Bade rütest –
oh Maria!*

*Schenk mir Alles, was du hast;
meine Seele ist nicht eitel,
stolz empfang ich deinen Segen.*

*Schenk mir deine schwerste Last;
willst du nicht auf meinen Scheitel
auch dein Herz, dein herz noch legen,
Magdalena?*

Erhebung

Tekst: Richard Fedor Leopold Dehmel

*Gib mir deine Hand,
nur den Finger, dann
seh ich diesen ganzen Erdkreis
als mein Eigen an!*

*O wie blüht mein Land,
sieh dir's doch nur an!
Daß es mit uns über die Wolken
in die Sonne kann!*

**Giv mig din gyldne kam,
trygler Jesus**

Oversættelse: Magna Blanke

Giv mig din gyldne kam;
hver morgen skal minde dig om,
at du kyssede mig på håret.

Giv mig din silke-svamp;
hver aften ønsker jeg at vide,
hvem du gør dig i stand for inden badet,
åh, Maria!

Giv mig alt, hvad du har;
min sjæl er ikke forfængelig,
jeg modtog stolt din velsignelse.

Giv mig din værste last:
Vil du ikke også lægge
hele dit hjerte til mit hoved,
Magdalena?

Ophøjelse

Oversættelse: Magna Blanke

Ræk mig din hånd
eller blot din finger,
så ser jeg hele jordens omkreds
som min helt egen!

O, hvor mit land blomstrer!
Se bare på det;
det kan rejse sig med os over skyerne,
ja, helt til solen.

Waldsonne

Tekst: Johannes Schlaf

*In die braunen, rauschenden Nächte
flittert ein Licht herein,
grüngolden ein Schein.*

*Blumen blinken auf und Gräser
und die singenden, springenden
Waldwässerlein, und Erinnerungen.*

*Die längst verklungenen:
golden erwachen sie wieder,
alle deine fröhlichen Lieder.*

*Und ich sehe
deine goldenen Haare glänzen,
und ich sehe
deine goldenen Augen glänzen,
aus den grünen, raunenden Nächten.*

*Und mir ist, ich läge neben dir
auf dem Rasen und hörte dich wieder
auf der glitzeblanken Syrinx
in die blauen Himmelslüfte blasen.*

*In die braunen, wühlenden Nächte
flittert ein Licht,
ein goldener Schein.*

Sol i skoven

Oversættelse: Magna Blanke

Et lys skinner ind
i de brune, stormende nætter,
et grøngult skær.

Blomster lyser op, ligesom græs
og de små syngende, springende
skovbække og erindringer.

De for længst forsvundne:
De vågner gyldne op igen,
alle dine glade sange.

Og jeg ser
dit gyldne hår skinne,
og jeg ser
dine gyldne øjne skinne
i den grønne, hviskende nat.

Og det er, som om jeg lå ved siden af dig
på grønsværen og hørte dig
blæse på den funkende panfløjte
ud i himlens blå luft.

I de brune, stormende nætter
glimter et lys,
et gyldent skær.

Kammermusikaften

Torsdag d. 25. april 2019 kl. 19.30

– Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Konservatoriets Koncertsal

Nordic String Quartet

Heiðrun Petersen, *violin*

Mads Haugsted Hansen, *violin*

Daniel Eklund, *bratsch*

Lea Emilie Brøndal, *cello*

Trio con Brio Copenhagen

Soo-Jin Hong, *violin*

Soo-Kyung Hong, *cello*

Jens Elvekjær, *klaver*

Koncertintroduktion:
Kl. 18.30 i Carl Nielsen Foyeren

Hans Abrahamsen fortæller i
interview med Esben Tange om
koncertens værker.

Program

Strygekvartet nr. 2 (1981)

I – Andante – Piu mosso maestoso

II – Vivo, ben ritmico – Molto gesticolante e tumultoso

III – Tranquillo con delicatezza

IV – Presto energico – Andante con moto – meno mosso sostenuto – Presto brillante

🕒 ca. 15'

10 Studier for klaver (1983/1998)

Traumlied

Sturm

Arabeske

Ende

Boogie-Woogie

For the Children

Blues

Rivière d'oubli

Cascades

Le trombe del mattino

🕒 ca. 23'

Pause (30') ca. kl. 20.10

Traumlieder for klavertrio (1984/2009)

Serenade

Arabesque

Blues

Marcia funebre

Scherzo misterioso

“For the Children”

🕒 ca. 16'

10 Præludier. Strygekvartet nr. 1 (1973)

🕒 ca. 20'

Medvirkende

Nordic String Quartet

I 2018 havde Nordic String Quartet sin officielle debutkoncert fra Det Kongelige Danske Musikkonservatoriums solistklasse, men havde allerede inden da markeret sig som et vigtigt ensemble i dansk musikliv. De fire musikere kommer fra Færøerne, Danmark og Sverige og har spillet sammen siden 2013. Kvartetten lever også op til sit navn ved at have en forkærlighed for nordisk musik – både den ældre og den helt nye. Nordic String Quartet har netop udgivet sit første album, der er vol. 1 i en ny serie med alle Pelle Gudmundsen-Holmgreens strygekvartetter.

Trio con Brio Copenhagen

Klavertrioen Trio con Brio er et af Danmarks førende kammerensembler. Trioen blev dannet for 20 år siden i Wien af pianisten Jens Elvekjær, violinisten Soo-Jin Hong og cellisten Soo-Kyung Hong. De har siden modtaget flere priser og turneret meget flittigt i Europa, USA og Asien. I år færdiggør Trio con Brio deres indspilning af alle Beethovens klavertrioer, men ensemblet har også nye danske værker som en del af sit kernerepertoire. Bl.a. Hans Abrahamsens *Traumlieder*, der er tilegnet dem, og som de også har indspillet.

Studier og Præludier

Den største del af Hans Abrahamsens værker er skrevet for kammerbesætninger. Små ensembler passer perfekt til hans arbejde med detaljer og fabelagtige evne til at udtrykke sig præcist. Det hører man bl.a. i hans fire strygekvartetter. *Strygekvartet nr. 1* er et tidligt værk fra 1973, der viser, at Abrahamson allerede som 21-årig var en fuldbåren komponist. Originaliteten er påfaldende og musikken yderst koncis. Sætterne går straks til sagens kerne og holder derefter brat op. Abrahamson kalder værket for *10 Præludier* – det drejer sig altså om en samling ligeværdige stykker uden det sædvanlige magtforhold mellem sætterne. Præludierne står side om side med deres meget varierede udtryk.

Efter den chokerende lynstart udvikler rækkefølgen sig mod et musikalsk 'nulpunkt' i 5. præludium, hvor tiden tikker i det tomme rum. Derfra fortsætter en konstant forenkling indtil endemålet, det 10. præludium, der er i barokstil – og i ren C-dur! Sådan lukker denne musikalske novellesamling, der begyndte så kaotisk. Men stykkerne lever videre i flere af Hans Abrahamsens senere værker, og i 2010 lavede han en orkesterversion af alle *10 Præludier*, kaldet *10 Sinfoniaer*.

Strygekvartet nr. 2 er fra 1981. Også denne kvartet er meget koncentreret,

men i modsætning til *Strygekvartet nr. 1* har den en traditionel storform i fire satser. Musikken håndterer på én gang de modsatrettede strømninger i det 20. århundredes musik: den ekspressionistiske, subjektive retning fra Schönbergs Wienerskole og den kølige, nøgterne neoklassik med vægt på klarhed og markant rytmik.

Ydersætterne er følelsesbetonede og spaltede, mens midtersætterne først opviser en stram, kompromisløs rytmik og derefter en tøvende, tåget vals, der synes at komme fra en fjern fortid. Abrahamsons omgang med den musikalske fortidsarv er særdeles personlig. Der er ingen 'vinder' og knapt nok nogen fornemmelse af, hvor i tid og rum, man befinder sig.

De *10 Studier for klaver* har enestående vigtighed i Hans Abrahamsens musik. Studierne (Abrahamson bruger ikke den gamle genrebetegnelse etuder) udgør et materiale, som han gang på gang har undersøgt og genskabt. Samlingen fungerer som en mine, der stadig kan udvindes flere grundstoffer af. Indtil nu har Hans Abrahamson bl.a. lavet syv af stykkerne i orkesterudgaver, og både klavertrioen *Traumlieder*, de *Seks stykker for horntrio*, *Klaverkoncerten* og *Märchenbilder* tager direkte udgangspunkt i studierne.

De første syv studier blev skrevet i 1983-84. Nr. 10 blev skrevet i 1986. Først efter sin lange kompositionspause skrev Abrahamsen nr. 8 og 9 i 1998. Men fra starten var der en tæt masterplan, som Hans Abrahamsen selv betegner som "fuldstændig konkretistisk". Studierne er organiseret i fire grupper, fordelt 4+3+2+1, og stykkerne spejler sig desuden enkeltvis i hinanden i endnu et mønsterlag.

Inddelingen refererer til fire musik-kulturer: tysk, engelsk/amerikansk, fransk og italiensk, "klaverets forskellige kulturelle baggrunde fra forskellige tider", forklarer Abrahamsen. Det mærkes helt ud i titlerne, hvor de fire første peger mod den tyske romantik, mens *Blues* og *Boogie-Woogie* fortæller om en nyere tid i en moderne verden. De franske stykker er 'vandmusik' i ånden fra Debussy og Ravel. Efter disse ni psykoanalyser af klaverets inderste

sjæl åbner det sidste stykke op for det klare italienske dagslys, *Le trombe del mattino* (Morgenens trompeter).

Traumlieder fra 2009 er tilegnet Trio con Brio. Værket er en version for klavertrio af Abrahamsens *Seks stykker for horntrio*, som igen bygger på de 10 *Studier*. I *Traumlieder* og i horntrioen arbejder Abrahamsen med de 'skjulte' instrumentalstemmer, han fra starten havde indlagt som en slags undertråde i klaverstudierne. Ved at bearbejde sit eget materiale på ny fremhæver han alternative sider af musikken, så stykkernes udtryk og interne forhold bliver forandret. Hans Abrahamsen omskaber med andre ord sin egen musik samtidig med at han er tro mod dens første inkarnation. I tilfældet med *Traumlieder* giver det musikken en decideret underbevidst karakter.

HANS ABRAHAMSEN – UDVALGTE VÆRKER

- Skum (1970) for orkester
- EEC-sats (1972) for orkester
- Landskaber (1972) for blæserkvintet
- Flowersongs (1973) for 3 fløjter
- 10 Præludier, strygekvartet nr. 1 (1973)
- Stratifications (1973/75) for orkester
- Winternacht (1976/78) for 7 instrumenter
- Walden (1978) for blæserkvintet
- Strygekvartet nr. 2 (1981)
- Nacht und Trompeten (1981) for orkester
- 10 studier for klaver (1983/98)
- Seks stykker for violin, horn og klaver (1984)
- Märchenbilder (1984) for 14 instrumenter
- Lied in Fall (1987) for cello og 13 instrumenter
- Koncert for klaver og orkester (1999-2000)
- Fire stykker for orkester (2000-2003)
- Three Little Nocturnes (2005) for accordion og strygekvartet
- Air (2006) for akkordeon
- Schnee (2006-08) 10 kanoner for 9 instrumenter
- Strygekvartet nr. 3 (2008)
- Wald (2009) for 15 instrumenter
- Traumlieder (1984/2009) for klavertrio
- 10 Sinfoniaer (2010) for orkester
- Liebeslied (2010) for 8 instrumenter
- Dobbeltkoncert for violin, klaver og strygeorkester (2010-11)
- Strygekvartet nr. 4 (2012)
- To Inger Christensen sange (1979/2012) for sopran og ensemble
- let me tell you (2012-13) for sopran og orkester. Tekst: Paul Griffiths
- Bamberger Tanz (2014) for orkester
- Left, alone (2014-15) for klaver (venstre hånd) og orkester
- Tre stykker for orkester (2014-17)
- Snedronningen (2014-18) Opera i tre akter
Libretto af Hans Abrahamsen og Henrik Engelbrecht efter et eventyr af H.C. Andersen
- Samt transskriptioner af bl.a. Carl Nielsen, Debussy, Per Nørgård, Ligeti, Schönberg.

Festkoncert:

Léonie Sonnings Musikpris 2019

Fredag 26. april 2019 kl. 19.30 – DR Koncerthuset

DR SymfoniOrkestret

Koncertmester: Christina Åstrand

Michael Schönwandt

Dirigent

Barbara Hannigan

Sopran

Tamara Stefanovich

Klaver

26. april kl. 19.20
28. april kl. 12.15

MOD MUSIKKEN

Mød musikken
Kl. 18.30 i koncertsalen
v. Mathias Hammer

Program

let me tell you for sopran og orkester (2013)

Tekst af Paul Griffiths

1. del: Let me tell you how it was – O but memory is not but many –
There was a time, I remember

2. del: Let me tell you how it is – Now I do not mind

3. del: I know you are there – I will go out now

🕒 ca. 33'

Pause (30') ca. kl. 20.00

Overrækkelse af Léonie Sonnings Musikpris 2019

–

Transskription for orkester (2011) af Claude Debussy: Children's Corner

I – Doctor Gradus ad Parnassum

II – Jimbo's Lullaby

III – Serenade of the Doll

IV – The Snow is Dancing

V – The little Shepherd

VI – Golliwogg's Cake Walk

🕒 ca. 18'

Left, alone for klaver (venstre hånd) og orkester (2014-15)

1. del: Very fast – Slowly walking – Presto fluente (like a gentle rain, light and bubbly)

2. del: Slowly – Prestissimo tempestuoso – In a tempo from another time –
In a time of slow motion – Suddenly in flying time, "Fairy Tale Time"

🕒 ca. 20'

Medvirkende

Michael Schönwandt

65-årige Michael Schönwandt har gennem sin fornemme karriere haft mange poster i europæisk musikliv – bl.a. som chefdirigent for Berliner Symfonikerne, chefdirigent for den Hollandske Radios Kammerfilharmoni og 1. gæstedirigent for DR Symfoni-Orkestret. Fra 2000-2011 var han musikchef for Det Kgl. Teater og chefdirigent for Det Kgl. Kapel. Han er i dag chefdirigent ved Operaen i Montpellier. Han optræder over hele Europa og har dirigeret så berømte orkestre som Berliner Filharmonikerne og Wiener Filharmonikerne. Som operadirigent har han optrådt mange gange på Wiener Statsoperaen, Covent Garden og ved Wagner-festspillene i Bayreuth. Michael Schönwandt blev i 2011 udnævnt til Kommandør af Dannebrogordenen, ikke mindst for sin store indsats i dansk musik.

Tamara Stefanovich

Den serbiske pianist Tamara Stefanovich har et usædvanligt stort repertoire med vægt på musik fra vor egen tid. Hun er født 1973 i Beograd og kommer fra en musikerfamilie. Hun har indspillet Hans Abrahamsens *Dobbeltkoncert for klaver og violin* og hans centrale værk *10 Studier*, og hun har opført venstrehåndskoncerten *Left, alone* med London Sinfonietta. Blandt hendes andre indspilninger er Bartóks *Koncert for to klaverer*. Det er ofte modernistiske værker, Tamara Stefanovich spiller, men hun fremhæver også Bach, Beethoven og Brahms som nogle af sine favoritter – ”for deres disciplinerede tankegang og mangel på selvoptagethed.”

Barbara Hannigan

– se biografi på s. 13

Abrahamsen og symfoniorkestret

let me tell you

Dansk musik rummer få kompositioner, der så hurtigt og så stærkt har betaget et internationalt publikum, som Hans Abrahamsens *let me tell you*. Fra alle sider er værket blevet prist – og så er det endda skrevet i en genre, Hans Abrahamsen ellers ikke har beskæftiget sig med, nemlig vokalmusik.

Udgangspunktet er romanen *let me tell you*, skrevet i 2008 af den engelske forfatter og musikforsker Paul Griffiths. Romanen benytter sig udelukkende af de ord, som Ofelia anvender i Shakespeares skuespil *Hamlet* (Ofelia er Hamlets forlovede, der ender med at drukne i floden). Et vokabularium på bare 481 ord, som Griffiths bruger til at tegne et nyt portræt af hende: Ofelias historie om sig selv, som hendes ulykkelige skæbne i *Hamlet* ikke gav hende lov til at fortælle. "Let me tell you how it was", begynder det.

Det var sopranen Barbara Hannigan, der foreslog at lave *let me tell you* til et vokalværk. Hans Abrahamsen kendte på forhånd Paul Griffiths og hans kompromisløse arbejde med stoffet. "Den begrænsede måde tiltalte mig meget", siger Hans Abrahamsen, for tekstens systematik minder om den slags ingeniøragtige kompositionsteknikker, han gennem mange år har benyttet i sine værker.

Ud af bogen valgte komponisten, forfatteren og solisten de syv tekstuddrag, der blev sat i musik. Teksterne er fordelt i tre grupper, der spilles uden pauser imellem. Hvor første gruppe handler om erindringer, er den mellemste gruppe ord om Ofelias kærlighed. Og i sidste del daler sneen ned over orkestret og sangstemmen, men også over Ofelias sjæl, der langsomt tildækkes og forsvinder.

let me tell you er dedikeret til Barbara Hannigan, og solostemmen er præget af de teknikker og af de usædvanlige vokale muligheder, hun bruger i sit store repertoire, bl.a. skyhøje toner og drastiske, men vægtløse spring. Særlig karakteristisk er de mange gentagne toner, der dels kommer fra en blæserteknik, Abrahamsen tidligere har brugt i værket *Schnee*, dels fra så forskellige inspirationskilder som hitsangeren Rihanna og renæssancekomponisten Monteverdi.

Orkestret behandles med den særlige præcise virtuositet, der er et kendetegn hos Abrahamsen. De mange instrumenter kan sige forbløffende lidt og i andre øjeblikke blænde som et lynnedslag. Celeste, klokkespil og flageolettoner giver en diskantrig orkesterklang, der matcher den glasklare sopranstemme. Og Ofelias

udtyndende liv får et musikalsk ansigt, når en af slagtpøjsspillerne gnider to ark papir mod hinanden. Det sker i den store, sidste sang, hvor sneen daler og tempoet næsten ikke er i bevægelse længere.

Children's Corner

I Debussys *Children's Corner* bliver legetøjet levende. Man møder legetøjslefanten Jimbo og en porcelænsfigur af en lille hyrde, der spiller ensomt på sin fløjte. Det er musik med en sær blanding af alvor, nostalgi og naivitet.

Children's Corner fra 1908 er ikke børnemusik, men korte glimt af barnets univers, betragtet med voksne øjne. Derfor har musikken en dobbelthed ved både at befinde sig indeni og udenfor barndommen samtidig.

Drømmeverdenen sprækker definitivt i den gakkede finale *Golliwog's Cakewalk*. Golliwog var navnet på en sort slaskedukke, der dengang var populær på begge sider af Atlanten, og i Debussys stykke danser den cakewalk – en tidlig form for jazz. Debussy lader Golliwog sprælle rundt til synkopererede banjorytmer og er samtidig flabet nok til at citere Wagner undervejs: Den berømte 'Tristan-akkord', der indleder Wagners højtsvungne opera *Tristan og Isolde*.

Også andre steder er der kryptiske og meget voksne referencer. Førstesatsen

Dr. Gradus ad Parnassum er en hilsen til en berygtet samling klaveretuder, Debussy pinte sig igennem som ung: *Gradus ad Parnassum* (Trin til parnasset) af den wienerklassiske komponist Clementi. De hurtige, evindelige bevægelser i Debussys stykke er taget direkte fra Clementis slidsomme fingerøvelser.

Debussy komponerede *Children's Corner* for klaver. Hans Abrahamsen orkestrerede musikken i 2011, og arrangementet føjer sig ind i en smuk fransk tradition for orkesterudgaver af Debussys klavermusik. Allerede i 1911 lavede Debussys ven André Caplet en orkesterversion, men Abrahamsens udgave er endnu mere raffineret. Den er tilegnet dirigenten Michael Schönwandt og hans hustru, pianisten Amalie Mallings.

Left, alone

Hans Abrahamsens klaverkoncert for venstre hånd fra 2015 har den tvetydige titel *Left, alone*. Koncerten har sine rødder helt tilbage til 1969, hvor Abrahamsen for første gang fik opført et stykke, *Oktober*, for klaver spillet med venstre hånd.

"Jeg er født med en højre hånd, der ikke er fuldt fungerende", fortæller Hans Abrahamsen, "og selv om det aldrig har forhindret mig i at holde ligeså meget af klaveret, som hvis jeg ikke havde haft denne fysiske begrænsning, har det naturligvis givet

mig et særligt syn på klaverlitteraturen. Det har også givet mig et nært forhold til de værker, der er skrevet for venstre hånd af bl.a. Ravel. Det repertoire har jeg været knyttet til lige siden min ungdom.

Mit værk er ikke skrevet for en enarmet pianist, men snarere af en komponist, som kun kan spille med venstre hånd.”

Left, alone består af to dele, som hver er inddelt i tre små afsnit. Hans Abrahamsen skriver ofte i korte former, og typisk er også stykkets gennem-sigtige klangverden. Ofte spiller klaver-solisten kun en enkelt tone af gangen. ”Når man kun skriver for venstre hånd, bliver klaveret til et andet instrument”, siger Hans Abrahamsen.

1. del begynder i dybet. Kontrafagot, stortromme, kontrabasser og klaveret endevender hektisk et lille motiv. Næsten umærkeligt sniger der sig en ekstra hånd ind – for i orkestret befinder der sig endnu et flygel, der begynder at følge solisten som en skygge.

I det langsomme afsnit akkompagneres solisten af klinkende claves. Deres lyde overtages af pianisten, der sidst i afsnittet skal banke let på flyglet. 1. del slutter med en hurtig miniature, beskrevet som ”blid regn”. 2. del indledes uhyre sagte af klaveret, og som et ekko fra det fjerne hører man hornet – det instrument, Hans

Abrahamsen selv spillede i sin ungdom og også inddrog i *Oktober*.

I næste afsnit sniger det hemmelige klaver sig atter ind i solostemmen som en fantomhånd. Et vildt orkester-udbrud, værkets kraftigste, står skarpt afgrænset. I sidste afsnit spiller klaver-solisten ’tohændigt’ med sin egen, ene hånd, mens det ekstra klaver følger ham. Den verdensfjerne karakter hæver sig efterhånden op i en eventyrtilstand, hvor fantasien får lov til at fylde det hele.

let me tell you

Tekst: Paul Griffiths

I Part:

*Let me tell you how it was.
I know I can do this.
I have the powers:
I take them here.
I have the right.
My words may be poor
but they will have to do.
There was a time when I could not do this:
I remember that time.*

*O but memory is not one but many –
a long music we have made
and will make again,
over and over,
with some things we know
and some we do not,
some that are true
and some we have made up,
some that have stayed
from long before,
and some that have come this morning,
some that will go tomorrow
and some that have long been there
but that we will never find,
for to memory there is no end.*

lad mig sige dig

Oversættelse: Magna Blanke

1. del:

Lad mig sige dig, hvordan det var.
Det véd jeg, at jeg kan.
Jeg har magten til det;
den tager jeg her.
Jeg har ret til det.
Måske er mine ord kun små,
men de skal virke.
Der var engang, hvor jeg ikke kunne gøre sådan;
det husker jeg.

Men at mindes er ikke kun én ting,
men mange –
Vi har iscenesat en masse
og vil gøre det flere gange –
igen og igen –
nogle ting, som vi kender,
og nogle vi ikke kender,
noget er sandt, og noget har vi bare
fundet på, noget har været der
fra for længe siden,
og noget er opstået denne morgen,
noget vil forsvinde i morgen;
og der er noget, som har været der længe,
men som vi aldrig finder,
for der ingen grænser for minder.

*There was a time, I remember,
when we had no music,
a time when there was no time for music,
and what is music if not time –
time of now and then tumbled
into one another,
time turned and loosed,
time bended,
time blown up here and there,
time sweet and harsh,
time still and long?*

Il Part:

*Let me tell you how it is,
for you are the one who
made me more than I was,
you are the one who loosed out this music.
Your face is my music lesson
and I sing.*

*Now I do not mind if it is day,
if it is night.
If it is night, an owl will call out.
If it is morning ,
a robin will tune his bells.
Night, day: there is no difference for me.
What will make the difference
is if you are with me.
For you are my sun.
You have sun-blasted me,
and turned me to light.
You have made me like glass –
like glass in an ecstasy from your light,
like glass in which light rained
and rained and rained and goes on,
like glass in which there are showers of
light, light that cannot end.*

Der var engang, husker jeg,
da vi ikke havde gang i noget, ingen musik,
da der ikke var tid til musik;
men hvad er musik, hvis ikke: tid –
tiden nu og tiden dengang væltede
ind i hinanden,
tiden blev drejet og løsnet,
tiden bøjede sig,
tiden blev blæst op her og der,
sød tid og hård tid,
rolig og lang tid?

2. del:

Lad mig sige dig, hvordan det er,
for du er den, der gjorde mig
til mig mere, end jeg var,
du er den, der løsnede denne musik.
Dit ansigt er min lektion i musik,
og jeg synger.

Nu er det mig lige meget,
om det er dag eller nat.
Er det nat, vil en ugle give lyd.
Er det morgen,
vil en rødkælk stemme klokkerne.
Nat, dag: Der er ingen forskel for mig.
Det, der vil gøre en forskel, er,
om du er hos mig.
For du er solen for mig.
Du har ledet mig
mod solen og lyset.
Du har gjort mig til glas –
ligesom glas i ekstase fra dit lys,
ligesom glas, hvori lyset regnede ned,
regnede igen og igen,
ligesom glas hvori der er byger af lys,
lys, som ikke kan gå bort.

III Part:

*I know you are there.
I know I will find you.
Let me tell you how it will be.*

*I will go out now.
I will let go the door
and not look to see my hand
as I take it away.
Snow falls.
So: I will go on in the snow.
I will have my hope with me.
I look up,
as if I could see the snow as it falls,
as if I could keep my eye on a little of it
and see it come down
all the way to the ground.
I cannot.
The snow flowers are all like each other
and I cannot keep my eyes on one.
I will give up this and go on.
I will go on.*

(after the novel let me tell you, 2008)

3. del:

Jeg ved, at du er der.
Jeg ved, at jeg vil finde dig.
Lad mig sige, hvordan det vil ske.

Nu går jeg ud.
Jeg vil åbne døren
og ikke se på min hånd,
når jeg tager den væk.
Sneen daler ned.
Så: Jeg vil fortsætte i sneen.
Jeg har mit håb med mig.
Jeg kigger op,
som om jeg kunne se sneen, når den falder,
som om jeg kunne holde øje med lidt af sneen
og se det komme ned,
helt ned til jorden.
Det kan jeg ikke.
Alle sneens blomster ligner hinanden,
og jeg kan ikke holde øje med bare én.
Jeg giver op og går igen.
Jeg fortsætter.

DR SymfoniOrkestret

I selskab med DR SymfoniOrkestret kan publikum opleve den store, symfoniske musik – enten 'live' i DR Koncerthuset eller transmitteret på radio, tv og internet. Orkestrets populære Torsdagskoncerter følges hver uge af 350.000 danskere på radio og tv – og millioner lytter med, når koncerterne transmitteres internationalt.

Orkestret har været DR's musikalske flagskib lige siden grundlæggelsen i 1925, og i dag er orkestret i international klasse med italienske Fabio Luisi som chefdirigent.

DR SymfoniOrkestret opfører både klassiske symfonier, moderne mesterværker og nye klange af vor tids unge komponister. Samtidig har orkestret et særligt forhold til den danske musik – fra klassikere som Carl Nielsen og Niels W. Gade til de helt unge komponisttalenter.

Hver sæson rejser orkestret på en stort anlagt udlandsturné, hvor de spiller i nogle af verdens fineste koncertsale. Senest har DR SymfoniOrkestret i marts i år for første gang besøgt Japan, hvor orkestret gav 10 koncerter.

drsymfoniorkestret.dk
facebook.com/DRSymfoniOrkestret

Hans A til folket! – kammermusik og arrangementer

Søndag 28. april 2019 kl. 19.30 – Musikhuset Aarhus, lille sal

Esbjerg Ensemble

Kerstin Thiele, *Fløjte*

Max Artved, *obo*

Ron Chen-Zion, *klarinet*

Antti Salovaara, *fagot*

Joke Wijma, *horn*

Bogdan Bozovic, *violin*

Sakari Tepponen, *violin*

Michel Camille, *bratch*

Pau Cordina Masferrer, *cello*

Katrine Øigaard Sonstad, *kontrabas*

Ensemble MidtVest

Martin Qvist Hansen, *klaver*

Charlotte Norholt, *fløjte*

Peter Kirstein, *obo*

Tommaso Lonquich, *klarinet*

Neil Page, *horn*

Yavor Petkov, *fagot*

29. april kl. 19.20

Koncerten gentages ved
Østerbro Kammermusik-
festival fredag 17. maj 2019
kl. 19.30

Arr. Aarhus Musikforening

Koncerten er støttet af
Léonie Sonnings Musikfond

Program

Arrangement for blæserkvintet (1989) af Maurice Ravels Le Tombeau de Couperin

Prelude – Forlane – Menuet – Rigaudon

🕒 ca. 15'

Storm og stille med hymne og capriccio bagateller (1994) for strygetrio

🕒 ca. 5'

Herbstlied (2009) for engelskhorn, strygetrio og klaver

Andante mesto

🕒 ca. 7'

Landskaber (1972) for blæserkvintet

I – Senza espressivo, ma cantabile e dolce sempre

II – Senza espressivo, ben articolare e poco marcato sempre

III – Tutta la forza, ben marcato sempre

🕒 ca. 8'

Walden (1978) for blæserkvintet

I – II – III – IV

🕒 ca. 11'

Pause (30') ca. kl. 20.20

(fortsættes på næste side)

Program (fortsat)

Arrangement for blæserkvintet (2005) af Robert Schumanns Kinderszenen

Von fremden Ländern und Menschen – Kuriose Geschichte – Hasche-Mann –
Bittendes Kind – Glückes genug – Wichtige Begebenheit – Träumerei –
Am Kamin – Ritter vom Steckenpferd – Fast zu ernst – Fürchtenmachen –
Kind im Einschlummern – Der Dichter spricht

🕒 ca. 15'

6 stykker (1984) for violin, horn og klaver

- I – Serenade. Adagio sostenuto
- II – Arabesque. Dolce ma nervosa
- III – Blues. Andante malinconico
- IV – Maria funebre. Adagio assai
- V – Scherzo Misterioso. Presto
- VI – For the Children

🕒 ca. 14'

Arrangement for obo, violin, bratsch og cello (1988) af Carl Nielsens 2 fantasistykker, opus 2

Romanze. Andante con duolo – Humoresque. Allegretto scherzando

🕒 ca. 7'

Genkomposition for 10 instrumenter (1990) af Carl Nielsens 3 klaverstykker, opus 59 posth.

Impromptu. Allegro Fluente – Adagio – Allegro non Troppo

🕒 ca. 10'

Medvirkende

Esbjerg Ensemble

Esbjerg Ensemble blev stiftet i 1967 og består i dag af ti musikere, der kommer fra flere forskellige lande. Ensembles sammensætning af en strygekvartet, en blæserkvintet og en slagtøjsspiller er meget elastisk og giver utallige musikalske muligheder, som man kan opleve ved ensembles ca. 80 årlige koncerter i Danmark og udlandet.

Repertoiret spænder over et bredt udvalg af klassisk musik, men alligevel er Esbjerg Ensemble af mange især kendt for at have et nært forhold til ny musik. Gennem årene har en lang række danske komponister stået i spidsen for ensemblet, der har holdt utallige nye værker over dåben. I årene 1988-91 hed Esbjerg Ensembles kunstneriske leder Hans Abrahamsen.

Ensemble MidtVest

Ensemble MidtVest har hjemme i Herning med base på kunstmuseet HEART. Ensemblet er grundlagt i 2002 og består af 10 musikere – en strygekvartet, en blæserkvintet og en pianist. Ensemblet optræder ikke kun i Midt- og Vestjylland, men turnerer i hele Danmark og giver også regelmæssigt koncerter i udlandet.

Ensemble MidtVest spiller et meget bredt repertoire og har også et nært forhold til Hans Abrahamsens musik. De seneste år har ensemblet indspillet to albums med hans kammerværker, bl.a. horntrioen og stykkerne for blæserkvintet.

Ved denne koncert er Ensemble MidtVest repræsenteret af ensembles blæsere og pianist.

Det barnlige kan også være dybsindigt

Ved denne koncert blander Hans Abrahamsens værker sig med hans arrangementer af andre komponisters musik. Næsten symbolsk indledt af hans arrangement af Ravel's *Le Tombeau de Couperin*. Her bearbejder Abrahamsen den 100 år gamle musik af Ravel, som i sig selv reflekterer over fransk barokmusik, der er 300 år gammel. Der er et musikalsk slægtskab mellem Abrahamsen og Ravel, to perfektionister med en udsøgt fornemmelse for instrumentalmusik og for musikhistoriens lag.

Musik for blæserkvintet har en særlig status blandt Hans Abrahamsens kammerværker. Som ung var han hornist og spillede selv både gammel og ny musik for blæserkvintet. *Landskaber* fra 1972 er hans første officielle stykke for denne besætning. Et værk, hvor al overflødig kompleksitet i den Ny Enkelheds ånd er skrællet væk. Sætserne har hver én dynamisk grad og skal spilles *senza espressivo*, 'udtrykssløst'. De tætlagte stemmer bevæger sig trinvist op og ned gennem bittesmå motiver, og sætserne afrundes ikke, men hører ganske enkelt op – som med et klip. Et oprør i miniatureform mod det belastede og overkomplicerede.

Blæserkvintetten *Walden* er skrevet i 1978. Titlen stammer fra Henry David

Thoreaus berømte bog fra 1854, hvor den amerikanske forfatter beskriver sit eksperiment med at melde sig ud af samfundet og leve i skoven ved Walden Pond. En bæredygtig idé om minimalistisk livsførelse, der var langt forud for sin tid. Bogen vakte genklang hos Abrahamsen, der holder af dens idé om "at leve indadvendt, helt tæt på sit materiale, hvor man lærer det allernærmeste at kende fra enhver side, lærer at sanse på mikroniveau." Sætserne i *Walden* er stramme konstruktioner, ofte baseret på kanonteknik. Undervejs udvider værkets tonemateriale sig, samtidig med at en modsat udvikling får sætserne til at accelerere i tempo og blive kortere i varighed.

I Abrahamsens kompositionspause i 1990'erne var han ikke helt tavs som komponist, men skabte musik ved at undersøge de værker, han allerede havde skrevet. Det kunne føre til markante forvandlinger. *Storm og stille med hymne og capriccio bagateller* for strygetrio (1994) er en viderebearbejdelse af cellostykket *Storm og stille* fra 1988 – og er i virkeligheden 3 solostykker, der spilles samtidig. *Hymne* for bratsch og *Capriccio bagateller* for violin er lagt oveni cellosoloen, og de 3 stykker mødes og 'taler' poetisk med hinanden.

Selvundersøgelsen er fortsat en vigtig del af Abrahamsens værker. *Herbstlied*, et kammerstykke fra 1992 med sopran, lavede han i 2009 to instrumentale udgaver af. Den ene (som spilles her) er for engelsk horn, klaver og strygtrio, mens den anden udgave får helt anderledes karakter ved at være for barokinstrumenter.

Anden del af koncerten begynder med Hans Abrahamsens udgave af Schumanns klaversuite *Kinderszenen*, der med sine korte, kontrasterende billeder har bånd til hans egen måde at opbygge værker. Og ligesom Schumann inddrager Abrahamsen ofte en naivistisk 'børneverden' i sin musik. "Det barnlige kan også være dybsindigt" siger Hans Abrahamsen.

I centrum af suitens 13 satser står den berømte *Träumerei*, hvis blødhed Abrahamsen understreger ved at udelade den skarpe obo. Herefter åbner Schumann for en dybere, mere underbevidst side, der fører mod søvnforløbet i den næstsidste sats, *Kind im Einschlummern*. Med sit indsigtfulde arrangement har Abrahamsen både lavet en klanglig analyse og tilføjet blæserkvintetrepertoiret et hovedværk fra romantikken, som det ellers ikke er rigt på.

I 1984 fik Hans Abrahamsen en bestilling fra DR på en ny horntrio, der kunne opføres sammen med horntrioerne af Brahms og Ligeti. Det var en udfordring for Abrahamsen at blive sat overfor

de to største mesterværker i genren, det ene endda skrevet af hans egen lærer, Ligeti. "For ikke at gå helt i stå over det, tog jeg udgangspunkt i seks af mine *Studier for klaver* og ændrede rækkefølgen. Det er interessant, at laver man om på rækkefølgen, fortæller stykkerne nye ting", forklarer Abrahamsen. Værket har den objektive titel *Seks stykker for horntrio*.

Hans Abrahamsen har gennem årene lavet flere Carl Nielsen-bearbejdnings, dels på opfordring, dels som en egen dialog med 'nationalkomponisten'. Carl Niensens *To fantasistykker for obo og klaver* blev arrangeret i 1988 for obo og strygtrio. Stykkerne er med deres dualistiske forhold ærketypisk Nielsen, selv om det er et ret tidligt værk.

De avantgardistiske *Tre Klaverstykker* fra 1928 genkomponerede han i 1990 til Esbjerg Ensemble i forbindelse med fejringen af 125-året for Niensens fødsel. Abrahamsen betragter her Carl Niensens musik i modernistisk sammenhæng med et stort kammerensemble – eller snarere et lille orkester? – med ti musikere, der var typisk for 1920'ernes mest radikale musik. Måske forløser han ligefrem de idéer, som Carl Nielsen ofte lod 'strande' i sine egne grove udformninger.

Hans Abrahamsen

– Kommende opførelser

Unitarernes Hus, København, 16.-18. maj 2019

Østerbro Kammermusikfestival.

Hans Abrahamsen er æresgæst og -taler ved festivalen, hvor en lang række af hans værker opføres.

DR Koncerthuset, 29.-30. august 2019

Tre stykker for orkester (1. gang i Skandinavien)

DR SymfoniOrkestret; Fabio Luisi, dirigent

Det Kgl. Teater, Operaen, 7. september 2019

Drei Märchenbilder aus der Schneekönigin

Det Kgl. Kapel; Alexander Vedernikov, dirigent

Det Kgl. Teater, Operaen, 27. september 2019

Schnee for ni instrumenter Det Kgl. Kapel; Robert Houssart, dirigent

Det Kgl. Teater, Operaen, 13. okt. – 3. dec. 2019

Snedronningen (urpremiere, opera bestilt af Det Kgl. Teater)

Det Kgl. Kapel; Michael Boder, dirigent; Iscenesættelse: Francisco Negrin

Gerda: Sofie Elkjær Jensen; Kay: Elisabeth Jansson; Snedronningen: Johan Reuter

Bayerische Staatsoper, 21. dec. 2019 – 4. jan. 2020

The Snow Queen (premiere på Snedronningen i engelsk version)

Bayerisches Staatsorchester.

Cornelius Meister, dirigent; Gerda: Barbara Hannigan

Berlin Philharmonie, sæson 2019-20

Hornkoncert (uropførelse, bestilt af bl.a. Berliner Filharmonikerne)

Berliner Filharmonikerne; Stefan Dohr, horn; Paavo Järvi, dirigent

Athelas Sinfonietta er støttet af

AUGUSTINUS FONDEN
BECKETT-FONDEN
DET OBELSKE FAMILIEFOND
LÉONIE SONNINGS MUSIKFOND
OTICON FONDEN
STATENS KUNSTFOND
WILHELM HANSEN FONDEN
AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND

Esbjerg Ensemble er støttet af

STATENS KUNSTFOND
ESBJERG KOMMUNE

Ensemble MidtVest er støttet af

STATENS KUNSTFOND
SAMT DE FIRE KOMMUNER HERNING, HOLSTEBRO, IKAST-BRANDE OG STRUER

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre

A.P. MØLLER OG HUSTRU CHASTINE MC-KINNEY MØLLERS FOND TIL ALMENE FORMAAL
AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND
AUGUSTINUS FONDEN
CARL NIELSEN OG ANNE MARIE CARL-NIELSENS LEGAT
KNUD HØJGAARDS FOND
WILHELM HANSEN FONDEN
BECKETT-FONDEN
BIKUBENFONDEN
DET OBELSKE FAMILIEFOND
FREDERIKSBERGFONDEN
NORDEA-FONDEN
WILLIAM DEMANT FONDEN
SPORTGOODSFONDEN
STATENS KUNSTFOND

Redaktion & korrektur — *Helle Kristensen*
Værknoter & interview — *Jens Cornelius*
Foto — *Lars Skaaning, Martin Bubandt,*
Nikolaj Lund, Raphael Brand, Caroline Bittencourt,
Marco Borggreve, Marc Dorazillo,
Alexander Banck-Petersen,
Per Morten Abrahamsen, Niels Rinder
Design — *DR Design*
Tryk — *Trykportalen Aps*

LÉONIE SONNINGS
MUSIKPRIS

DR